

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízдила a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **V. D.**, zastoupené JUDr. Alenou Batkovou, advokátkou, se sídlem Alžírská 1521, Ostrava - Poruba, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 1. 2007, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 1. 2008, č. j. 19 Cad 16/2007 - 55,

takto:

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalované **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává.**
- III. Ustanovené zástupkyni žalobkyně, JUDr. Aleně Batkové, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši 1600 Kč, která je splatná do 60 dnů od doručení tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

Odůvodnění:

Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadá rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 1. 2008, č. j. 19 Cad 16/2007 - 55, kterým byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 18. 1. 2007, č. X, jímž žalovaná zamítla stěžovatelčinu žádost o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek podle ustanovení § 39 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), neboť stěžovatelka podle posudku lékaře Okresní správy sociálního zabezpečení v Ostravě ze dne 27. 11. 2006 nebyla plně invalidní, a to proto, že z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla její schopnost soustavné výdělečné činnosti pouze o 35 %.

V kasační stížnosti stěžovatelka namítla, že krajský soud bral v řízení za stěžejní důkaz pouze posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ostravě (dále jen „PK MPSV“), a tím porušil její právo na rovný přístup k oběma stranám řízení. Podle názoru stěžovatelky krajský soud nezohlednil jí předkládané důkazy o jejím zdravotním stavu, v čemž spatřuje vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné stanovení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti a v jeho důsledku nesprávné posouzení splnění podmínek invalidity podle ustanovení § 39 zákona o důchodovém pojištění. Konkrétně stěžovatelka namítá, že závěr PK MPSV, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byl stav po ablaci levého prsu pro karcinom jako T2 NO MO s dlouhodobou stabilizací bez známek recidivy, primárně bez postižení uzlin, považuje za rozporný, neboť u ní v levé podpažní jamce přetrvává uzlina o velikosti 13 mm. Posudek rovněž uvádí, že se na nepříznivém stavu stěžovatelky podílí rovněž průduškové astma, podle stěžovatelky však již neuvádí, že bronchodilatační test je u ní výrazně pozitivní (poukazuje přitom na lékařskou zprávu MUDr. R. T. z 30. 1. 2007). Stěžovatelka dále poukazuje na skutečnost, že se pohybuje o francouzských holích, je v pořadníku na operaci pravého kolena, pohybuje se s velkými bolestmi, často omdlává, a trpí ještě dalšími neduhy, které blíže popsala. V této souvislosti stěžovatelka namítla, že PK MPSV a posléze soud se nezabýval otázkou, zda u ní nepřichází v úvahu invalidita z důvodu ustanovení § 39 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, a to například pro operovanou strikturu močové trubice či depresivní stav. Pokud jde o nepříznivý duševní stav, stěžovatelka je názoru, že před vypracováním posudku PK MPSV měl být vyžádán posudek z oboru psychiatrie, který by zhodnotil její aktuální stav.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

Z obsahu soudního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka napadla rozhodnutí žalované dne 30. 1. 2007 žalobou, doplněnou k výzvě soudu dne 21. 2. 2007. V žalobě namítala, že v řízení o dávce důchodového pojištění byl nesprávně zjištěn její zdravotní stav, a k žalobě připojila přehled chorob, jimiž trpí, či pro něž byla v minulosti v lékařské péči.

Ze soudního spisu dále vyplývá, že krajský soud nařídil dne 12. 3. 2007 vypracování posudku PK MPSV v Ostravě. Z posudku této komise ze dne 18. 5. 2007 vyplývá, že se usnesla na posudkovém závěru, že k datu napadeného rozhodnutí žalované byla stěžovatelka částečně invalidní podle ustanovení § 44 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, neboť v jejím případě šlo o pokles schopnosti soustavné výdělečné činnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nejméně o 33 %, nedosahoval však 66 % odpovídajících plné invaliditě a nešlo ani o schopnost vykonávat pro zdravotní postižení soustavnou výdělečnou činnost jen za zcela mimořádných podmínek.

PK MPSV jednala za účasti stěžovatelky. Členem komise byl odborný internista. PK MPSV konstatovala, že při vypracování posudku o zdravotním stavu vycházela ze zdravotnické dokumentace ve spisové dokumentaci a kompletní zdravotnické dokumentace praktického lékaře. Dále PK MPSV vycházela z výsledků onkologického vyšetření, psychiatrického vyšetření, propouštěcích zpráv z oddělení pro tuberkulózu a respirační nemoci, z ortopedie, z urologie a z chirurgie. Onkologické vyšetření konstatuje

absenci recidivy, psychiatrické vyšetření uzavírá s nálezem smíšené úzkostně depresivní poruchy se středně těžkou depresivní fází, spirometrické vyšetření konstatuje výrazně pozitivní bronchodilatační test, urologická zpráva konstatuje provedení operace močové trubice pro strikturu, ortopedické vyšetření osteochondrózu I. stupně a chirurgická zpráva uvádí hospitalizaci pro recidivující bolesti břicha, pro něž byla provedena kolonoskopie s negativním nálezem.

Na základě těchto podkladů PK MPSV konstatovala diagnostický souhrn (stav po ablaci levého prsu pro karcinom v roce 1997, stav po aktinoterapii a chemoterapii, bez recidivy, stav po plastické rekonstrukci levého prsu v roce 1999; smíšená úzkostně depresivní porucha se středně těžkou depresivní fází; průduškové astma lehké až středně těžké s normálními ventilačními parametry; osteochondróza všech kompartmentů pravého kolena I. stupně; stav po operaci striktury močové trubice v roce 2006; stav po fixaci bloudivé ledviny vpravo v roce 1994; bolestivý syndrom páteří) a posudkové hodnocení, přičemž dospěla k závěru, že u stěžovatelky šlo k datu rozhodnutí žalované o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je stav po ablaci levého prsu pro karcinom s dlouhodobou stabilizací bez známek recidivy primárně bez postižení uzlin. Toto rozhodující postižení zařadila jako postižení podle kapitoly XIII, položka 2 písm. b) vyhlášky č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a hodnotila je pro příznivý stav stěžovatelky v dolní hranici procentního rozpětí položky, tedy 40% mírou poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti. PK MPSV rovněž uvedla, že psychické potíže stěžovatelky, které se rovněž podílejí na dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu, by bylo lze samostatně hodnotit pouze dle kapitoly V, položky 4 písm. b) vyhlášky č. 284/1995 Sb., která stanoví rozmezí procentní míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti mezi 15 a 20 %. Pokud jde o další významné postižení – průduškové astma, PK MPSV konstatovala, že po bronchodilataci dochází k úplné normalizaci ventilačních poměrů.

Stěžovatelka proti tomuto posudku při jednání krajského soudu dne 2. 10. 2007 namítla, že PK MPSV při jeho tvorbě neměla k dispozici úplnou zdravotnickou dokumentaci a že trpí četnými postiženími, která nebyla dostatečně zohledněna (jmenovala potíže respirační, ortopedické a zažívací). S ohledem na tyto námitky na předložené lékařské zprávy krajský soud zadal vypracování doplňujícího posudku PK MPSV.

PK MPSV v doplňujícím posudku ze 7. 12. 2007 zopakovala své závěry z posudku minulého, navíc se vyjádřila k nově předloženým lékařským zprávám. PK MPSV z onkologického vyšetření vyvodila závěr, že u stěžovatelky nedošlo k recidivě nádorového onemocnění, z vyšetření na klinice tuberkulózy a respiračních nemocí vyplývá, že stěžovatelka přes astma vykazuje normální ventilační parametry, nález z chirurgické kliniky neprokazuje žádné patologické změny v dutině břišní, které by vysvětlovaly stěžovatelkou udávána bolesti břicha a zažívací potíže, gynekologické vyšetření prokazuje rovněž normální nález. PK MPSV proto uvedla, že předložené odborné nálezy nepřinášejí do diagnostického souhrnu žádné nové diagnózy a nesvědčí pro funkční zhoršení existujících potíží, proto setrvala na svém původním posudku.

Krajský soud ve svém rozsudku zdůraznil, že v projednávané věci jde o zamítnutí žádosti o dávku důchodového pojištění podmíněnou dlouhodobě nepříznivým zdravotním

stavem, rozhodnutí soudu proto závisí především na odborném lékařském posouzení zdravotního stavu žalobkyně. Poukázal na zásadní význam posudků PK MPSV s ohledem na ustanovení § 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení a konstatoval, že pokud posudek PK MPSV splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti, je zpravidla v soudním řízení rozhodujícím důkazem. Pokud jde o oba v řízení vyžádané posudky PK MPSV, krajský soud shledal, že byly podány komisemi v řádném složení, opíraly se o zdravotnickou dokumentaci stěžovatelky a odborným členem posudkové komise byl též lékař - odborný internista, tedy odborník v oboru, do něhož je zařazeno nejzávažnější zdravotní postižení stěžovatelky. Posudky se rovněž podle krajského soudu vypořádaly se všemi lékařskými nálezy a námitkami stěžovatelky. Krajský soud proto považoval posudky za úplné a přesvědčivé, neprováděl tudíž další dokazování a žalobu zamítl jako nedůvodnou.

Rozsudek byl stěžovatelce doručen dne 29. 1. 2008, kasační stížnost byla podána dne 7. 2. 2008.

Stěžovatelka je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byla účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.) a tuto kasační stížnost podala včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). V kasační stížnosti uplatňuje důvody, které podle svého obsahu představují námitky proti rozsahu posouzení zdravotního postižení. Neúplné posouzení rozsahu zdravotního postižení, jímž stěžovatelka trpěla ke dni vydání napadeného rozhodnutí žalované, by mohlo být vadou řízení před soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., pokud mohlo mít, jak stěžovatelka v kasační stížnosti namítá, za následek nesprávné stanovení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti a v důsledku toho i nesprávné posouzení zákonných podmínek plné invalidity podle ustanovení § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Nejvyšší správní soud proto považuje stěžovatelkou uplatněný důvod podle obsahu za důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d), a pro tento důvod kasační stížnost shledává přípustnou. Nejvyšší správní soud za této situace napadený rozsudek krajského soudu v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ve stěžovatelčině případě se jedná o nepřiznání plného invalidního důchodu pro nesplnění podmínky podle ustanovení § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, neboť stěžovatelka nebyla ke dni rozhodování žalované plně invalidní, protože pokles její schopnosti soustavné výdělečné činnosti nedosahoval zákonem požadovaných 66 %. Plný invalidní důchod jako dávka důchodového pojištění je důchodem podmíněným existencí dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a rozhodnutí soudu se opírá především o odborné lékařské posouzení, jež je v řízení soudním primárně zákonem, jak správně konstatoval krajský soud, svěřeno Ministerstvu práce a sociálních věcí (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení), které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Tyto posudkové komise jsou oprávněny nejen k celkovému přezkoumání zdravotního stavu a dochované pracovní schopnosti pojištěnců, rovněž však k posouzení poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti a k zaujetí posudkových závěrů o plné či částečné invaliditě, jejím vzniku, trvání či zániku. Tyto posudky soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených § 77 s.

ř. s. Nejvyšší správní soud již mnohokrát v minulosti zopakoval, že takový posudek, který splňuje požadavek celistvosti, úplnosti a přesvědčivosti, je z povahy věci důkazem stěžejním. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky posudkových komisí spočívá přitom v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především pak s těmi, které namítá účastník soudního řízení uplatňující nárok na důchod podmíněný dlouhodobým nepříznivým zdravotním stavem, jakož i v tom, zda podaný posudek obsahuje náležité odůvodnění posudkového závěru tak, aby byl tento závěr přesvědčivý pro soud, který nemá ani nemůže mít odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity (ať plné či částečné) závisí především.

Nejvyšší správní soud, přihlédne-li k výše vymezeným kritériím, nemůže souhlasit s námitkami stěžovatelky, že by závěr krajského soudu o skutkovém základě, který se opíral o posudky PK MPSV, byl neúplný, protože opomíjí stěžovatelkou předkládané důkazy. Jak bylo výše v rekapitulaci obsahu soudního spisu uvedeno, krajský soud reagoval na stěžovatelkou předložené lékařské zprávy nařízením doplňujícího posudku, v jehož zadání výslovně na stěžovatelkou předložené lékařské nálezy poukázal. Doplňující posudek PK MPSV se s těmito zprávami podle názoru Nejvyššího správního soudu podrobně vypořádává, přičemž explicitně v posudkovém hodnocení uvádí, proč nemohou být tyto lékařské zprávy podkladem pro změnu diagnostického souhrnu a změnu náhledu PK MPSV na rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu a její zařazení ve smyslu přílohy č. 2 vyhlášky č. 284/1995 Sb.

Je třeba rovněž odmítnout námitku stěžovatelky, že se jeví rozporné i samo hodnocení závažnosti rozhodujícího postižení, konstatuje-li posudek PK MPSV, že jde u stěžovatelky o stav po onkologickém onemocnění primárně bez postižení uzlin, ve skutečnosti však u stěžovatelky přetrvává v levém podpaží uzlina velikosti cca 13 mm. Je třeba poukázat na to, že případné onkologické postižení uzlin je posudkově relevantním kritériem u položky, již PK MPSV při zařazení rozhodujícího postižení užila. U stěžovatelky všechna kontrolní onkologická vyšetření konstatují normální nález, ohledně uzliny v levém podpaží konstatuje sonografické vyšetření z 26. 9. 2007, že jde o uzlinu benigních rysů. Proto se nejedná o nikterak rozporným, pokud posudek konstatuje, že jde u stěžovatelky o stav po onkologickém onemocnění bez postižení uzlin.

Stejně tak je třeba odmítnout argumentaci stěžovatelky o nesprávném zhodnocení závažnosti jejího astmatu. Posudek naprosto jasně konstatuje závěr ošetřujícího lékaře, že bronchodilatační test je výrazně pozitivní (v tom nelze souhlasit s tvrzením stěžovatelky, že posudek tuto skutečnost neuvádí), z čehož vyvozuje fakt, že stěžovatelka astmatem trpí, leč po medikaci jsou ventilační poměry v mezích normy. To ostatně potvrzují i další lékařské zprávy, které stěžovatelka při jednání krajského soudu předložila a které se staly podkladem pro doplňující posudek PK MPSV.

Pokud jde o další zdravotní potíže, které stěžovatelka uvádí v kasační stížnosti, je třeba konstatovat, že žádnou z nich PK MPSV ve svých posudcích (zejména v posudku doplňujícím) nepominula, a opět přesvědčivě dokládá, proč doplněné lékařské zprávy týkající se těchto potíží nemohly vést ke změně diagnostického souhrnu a pořadí závažnosti postižení. Požadavek znaleckého zkoumání jejího duševního stavu ve vazbě na tvrzený aktuální nepříznivý duševní stav pak třeba hodnotit jednak ve smyslu § 109 odst. 4

s. ř. s. jako opožděně namítanou skutkovou novotu, neboť stěžovatelka k aktualitě použitých psychiatrických zpráv neměla v řízení před krajským soudem žádných výhrad.

Zcela je pak třeba odmítnout závěry stěžovatelky o tom, že by její zdravotní stav měl být posuzován případně jako stav plné invalidity podle ustanovení § 39 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění. Citované ustanovení uvádí alternativní definici plné invalidity, již charakterizuje jako schopnost soustavné výdělečné činnosti pro zdravotní postižení jen za zcela mimořádných podmínek. Tyto mimořádné podmínky však nejsou pojmem neurčitým, jehož aplikace by byla svěřena ad hoc úvaze správního orgánu. S ohledem na jasný zákonný pokyn ustanovení § 39 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění provádí bližší konkretizaci těchto postižení umožňujících soustavnou výdělečnou činnost za zcela mimořádných podmínek prováděcí předpis, a to již zmíněná vyhláška č. 284/1995 Sb. v příloze č. 3. Je přitom zjevné, že s ohledem na svůj diagnostický souhrn stěžovatelka žádným z vymezených postižení netrpí.

Z hlediska výše naznačených požadavků na úplnost a přesvědčivost posudku se tedy obě PK MPSV v souhrnu podle Nejvyššího správního soudu dostatečně obsáhle a podrobně vyjádřily a své závěry přesvědčivě odůvodnily; nejsou v nich proto žádné rozpory, které by vyžadovaly ze strany krajského soudu další dokazování. Krajský soud proto neměl důvod k úvaze, že by bylo nutno skutkový stav vážící se ke zdravotnímu stavu stěžovatelky v době rozhodování žalované dále doplňovat.

Nejvyšší správní soud proto neshledal v postupu krajského soudu žádnou vadu řízení, která by mohla mít vliv na zákonnost jeho rozhodnutí, a proto námitku stěžovatelky neshledal důvodnou. Kasační stížnost proto není důvodná a Nejvyšší správní soud ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalované, přiznání nákladů řízení správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění je však podle ustanovení § 60 odst. 2 s. ř. s. vyloučeno. Proto Nejvyšší správní soud rozhodl, že žalované, přestože měla ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

Stěžovatelce byla usnesením Krajského soudu v Ostravě č. j. 19 Cad 16/2007 - 68 ze dne 25. 4. 2008 ustanovena zástupkyní pro řízení o kasační stížnosti JUDr. Alena Batková. Té Nejvyšší správní soud přiznal podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. odměnu za zastupování za dva úkony právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů, s přihlédnutím k ustanovení § 9 odst. 2 ve spojení s § 7 bod 2., ve výši 1000 Kč. Vzal přitom v úvahu, že převzetí právního zastoupení a první porada ve věci tvoří podle ustanovení § 11 odst. 1 písm. b) cit. vyhlášky v případě, kdy je advokát ustanoven, jeden úkon právní služby (nikoliv dva, jak ve svém vyúčtování uvedla ustanovená zástupkyně). K tomu Nejvyšší správní soud přiznal režijní paušál podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky ve výši 600 Kč. Celkem tedy přiznal 1600 Kč. K výplatě odměny stanovil přiměřenou lhůtu.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. listopadu 2008

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně

senátu